

การประชุมวิชาการประจำปีของชมรมจริยธรรม

ในฉบับ

- จากกองบรรณาธิการ หน้า 1
- ทำอย่างไรดีเมื่อต้องเป็น EC หน้า 1
- รายงานพิเศษ รายงานการประชุมเรื่อง
จริยธรรมการวิจัยในคนฯ หน้า 2
- ข่าวพิเศษ หน้า
- ข่าวประชาสัมพันธ์ หน้า

จากกองบรรณาธิการ

ฉบับนี้เป็นฉบับแรก ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารของชมรมจริยธรรมฯ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2549 ซึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของชมรมจริยธรรมฯ รายงานของคณะกรรมการบริหารของชมรมจริยธรรมฯ และบันทึกประชุมได้ส่งให้สมาชิกตามสถาบันต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ในส่วนของกองบรรณาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงจาก รศ. พ.อ. พญ.อาภรณ์ภริมย์ เกตุปัญญา เป็น ผศ. พ.อ. นพ.สุธี พานิชกุล นับว่าเป็นการทำงานเป็นครั้งแรก คงต้องอาศัยความร่วมมือจากท่านสมาชิกทุกๆ ท่านในการส่งบทความที่เกี่ยวข้องกับด้านจริยธรรมการวิจัย เพื่อจะได้นำเสนอให้สมาชิกทราบกันต่อไป

ในฉบับนี้ได้รับเกียรติจาก รศ.นพ.จักรชัย จิ่งธีรพานิช ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่านใหม่) ส่งบทความเรื่อง “ทำอย่างไรดีเมื่อต้องเป็น EC” ให้สมาชิกได้อ่าน และพิจารณากัน

ผศ.พ.อ.นพ.สุธี พานิชกุล
บรรณาธิการ

บทความ

ทำอย่างไรดี เมื่อต้องเป็น EC

รศ.นพ.จักรชัย จิ่งธีรพานิช
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อ 2 เดือนก่อน ผมถูกเจ้านายทาบทาม (สั่งการ?) ให้มาทำงานอย่างหนึ่งให้กับคณะที่ผมสังกัดอยู่ เป็นงานที่ผมไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลย รายละเอียดสั้นๆ ที่ผมบอกกับผมทางโทรศัพท์สรุปได้ว่า ให้มาเป็นประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย (EC) ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่องที่ผมทำงานไม่ต้องเป็นห่วง เพราะผมดีเลือก ไว้ให้หมดแล้วทั้งคณะกรรมการและเลขานุการ ถ้าตกลงละก็เริ่มงานกันได้ เลยอาทิตย์หน้า ผมเองก็เป็นลูกน้องที่ดี เจ้านายเขาคงเห็นว่าเราคงมีแว มีความสามารถ ก็เลยตกปากรับค่าไป เพิ่งมารู้ภายหลังว่า เหตุผลที่แท้จริงเป็นเพราะเราอาวุโส (อายุมากที่สุด) ในคณะกรรมการนั่นเอง

พอตัดสินใจรับงาน ความคิดแรกของผม คือ ทำยังไงให้ EC เป็นที่ชื่นชอบ เป็นที่พอใจของนักวิจัยที่ส่งโครงการวิจัยมาให้เราพิจารณา เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า EC ของทุกแห่งมักถูกนักวิจัยมองว่าเป็นอุปสรรค ทำให้งานวิจัยล่าช้า จู้จู้ จุกจิก หยุ่มหยุิม เอาใจไม่ถูก ยังโชคดีที่ยังไม่ถึงขนาดโดนขับไล่เหมือนกับบางคณะกรรมการ

พอได้มาประชุมกับชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย (FERCIT) เมื่อปลายเดือนพฤษภาคมนี้ ก็เลยทราบข้อมูลจากท่านประธานว่ามีหลายหน่วยงานกำลังจะตั้ง EC หรือมี EC แล้วแต่ยังไม่ทำงานได้ไม่เต็มที่ ก็เลยอยากจะใช้จุดสารของชมรม FERCIT เป็นเวทีสำหรับเล่าสู่กันฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากสมาชิก FERCIT ในการพัฒนางาน EC ของเราต่อไป

งานเร่งด่วนลำดับแรกของผม ก่อนที่จะเริ่มประชุมกรรมการ EC นัดแรกใน 2 อาทิตย์ถัดมาคือ หาข้อมูล ความรู้ที่จะใช้เป็นมาตรฐานในการทำงานของ EC ให้มากที่สุด ผมโชคดีครับ เลขานุการของกรรมการ EC ส่งเอกสารมาให้อ่านกองเบ้อเริ่ม ก็ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นใจมากขึ้นว่าจะทำงาน ใช้นักวิจัยของคณะได้

สิ่งที่ผมทำไปพร้อมๆ กับการศึกษาเอกสารความรู้ของ EC คือนัดคุย และวางแผนรายละเอียดการทำงานกับเลขานุการกรรมการ EC (ผศ.นพ. สุธน พรธิสาร) ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานกับคณะกรรมการ EC ชุดเดิมที่หมดวาระไป ทำให้ทราบอุปสรรค ปัญหา ที่จะนำมาแก้ไข และเสนอแนวทางการทำงานของ EC ในการประชุมนัดแรกของเรา

เป้าหมายหลักของการทำงานที่เป็นมติของกรรมการ EC ในการประชุมครั้งแรกของเราคือ รวดเร็วและถูกต้อง ดังนั้น แผนการดำเนินงานที่ต้องทำในลำดับแรกๆ คือ

1. จัดทำ ปรับปรุง รูปแบบเอกสารที่ผู้เสนอโครงการวิจัยจำเป็นต้องส่งให้คณะกรรมการ EC พิจารณา
2. กำหนดวันประชุมให้เหมาะสมกับจำนวนโครงการวิจัย โดยตั้งเป้าหมายให้พิจารณาได้ทุกโครงการในการประชุมแต่ละเดือน
3. การแบ่งแยกประเภทของโครงการวิจัยที่อาจพิจารณาได้ โดยเร็ว หรือสามารถตั้งคณะอนุกรรมการให้พิจารณาแล้ว จึงเสนอให้คณะกรรมการ EC ลงมติ

แผนงานสำคัญลำดับต่อไป คือ การสื่อสารให้บุคลากรในคณะได้ทราบถึงปณิธาน เป้าหมาย และขั้นตอนการทำงานของคณะกรรมการ EC เราพบว่าการสื่อสารโดยการส่งเอกสารผ่านทางหัวหน้าภาควิชา สาขาวิชา ไปยังบุคลากรเป็นวิธีที่ได้ผลน้อยที่สุด หนทางที่ได้ผลมากกว่าคือการหาโอกาสเข้าร่วมการประชุมของภาควิชา หรือหน่วยงาน เพื่อชี้แจงหรือสื่อสารโดยตรง กับหัวหน้าโครงการวิจัยซึ่งจะได้ผลดีกว่า และรวดเร็วกว่า

กรรมการ EC ชุดของมีวาระการทำงาน 2 ปี พันธกิจประการหนึ่งที่คณะกรรมการมุ่งมั่นจะต้องทำให้สำเร็จคือ การทำให้คณะกรรมการ EC คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีคุณภาพ มาตรฐานจากการตรวจประเมินทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

สิ่งที่ได้จากการทำงานของ EC มาเป็นเวลา 2 เดือน คือ ผมได้ความรู้ใหม่ๆ มากมายจากการทำงาน จากโครงการวิจัยที่พิจารณา จากความเห็นคณะกรรมการที่สำคัญมากคือ ได้รู้จักองค์กรเครือข่ายที่ทำงานด้านนี้ ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนใหม่ ครู อาจารย์ใหม่ ที่จะช่วยแนะนำ หรือแก้ไขปัญหาการทำงานของเราได้

สำหรับท่านที่ยังรีรอ หรือไม่มั่นใจที่จะเข้ามาทำงานด้าน EC ก็อย่าลืงเลเลยครับ FERCIT ยินดีจะเป็นเพื่อนร่วมปฏิบัติงานกับท่านเสมอ

รายงานพิเศษ

รายงานการประชุมอบรมเรื่อง จริยธรรมการวิจัยในคนสำหรับคณะกรรมการพิจารณา จริยธรรมและผู้เกี่ยวข้องของกรมแพทยทหารเรือ วันที่ 20 - 21 มิถุนายน. 2549

สรุปการประชุมครั้งนี้ การประชุมใช้เวลาวันครึ่ง มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยแพทย์ พยาบาลสังกัดกรมแพทยทหารเรือ จำนวน 60 ท่าน มีทั้งที่เป็นกรรมการจริยธรรมการวิจัย และผู้บริหารของโรงพยาบาลในสังกัดกรมแพทยทหารเรือ โดยผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม ในการฝึกอบรมประกอบด้วย การบรรยาย โดยวิทยากรซึ่งเป็นกรรมการ และสมาชิกของชมรมจริยธรรมการวิจัยในคน ในประเทศไทย ได้แก่ ศ.นพ.เอนก อารีพรพร, รศ.โสภิต ธรรมอารี, รศ.พญ. ยุพาพร วัฒนกุล, รศ.พญ. แสงแข ชำนาญวนกิจ, ศ.พญ. พรรณแข มโหสิริยะ, รศ.พญ. อารณภรณ์ภิมย์ เกตุปัญญา, ผศ.นพ. สุธี พานิชกุล, ศ.พญ.ธาดา สืบหลินวงค์ การจัดทำข้อบ่งชี้การบรรยายสำหรับการอบรมครั้งนี้ได้จัดทำครอบคลุมเนื้อหาส่วนพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้สำหรับกรรมการพิจารณาจริยธรรมในการทำหน้าที่ปกป้องอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการวิจัย และจัดทำให้มีการอภิปรายซักถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินงานพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในลักษณะให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรม โดยเฉพาะได้จัดให้ รศ.พ.อ. พญ. อารณภรณ์ภิมย์ เกตุปัญญา เป็นวิทยากรเนื่องจากท่านเป็นประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยของกรมแพทยทหารบก ย่อมเข้าใจระบบทหารได้ดี จึงเป็นการจัดอบรมที่มีลักษณะเป็น tailor made ซึ่งเป็นประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เข้ารับการอบรม และสถาบันที่สังกัด

ข่าวพิเศษ

ข่าวพิเศษ

1. การจัดการประชุมเวทีภาคีพัฒนาชีวจริยธรรมกับการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ในสังคมไทย หัวข้อ “แง่มุมทางกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเซลล์ต้นกำเนิด” เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2549 ณ ห้องภาณุรังสี เอ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ จัดโดย ศูนย์กฎหมายสุขภาพ และจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับโครงการชีวจริยธรรมและการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ ดำเนินการโดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) ภายใต้การสนับสนุนโดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (BIOTEC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดพื้นที่สำหรับการพูดคุยและแสดงความคิดเห็น ในแง่มุมทางกฎหมายและจริยธรรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเซลล์ต้นกำเนิด และรวมไปถึง

การใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจด้านชีวจริยธรรมสู่สังคมโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคคล หลากๆ ฝ่าย

2. การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับชาติ ประจำปีครั้งที่ 6 เรื่อง “Thailand Toward Center of Excellence in Clinical Trials” The Sixth GCP Annual Update: Building Strategic Alliances in Promoting Thailand as Asain Drug Development Hub” โดยสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PReMA) จัดขึ้นที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพฯ วันที่ 10-11 สิงหาคม 2549 รายละเอียดกรุณาติดตามต่อไป

3. เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2549 ณ ห้องประชุม 1037 ตึกอตุลยเดชวิกรม คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทย-ศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้จัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “Continuing Review” เพื่อดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบันแล้ว ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี, คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย กรมแพथทหารบก และคณะกรรมการพิจารณาการวิจัยประจำสถาบัน โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล การสัมมนาทางวิชาการดังกล่าวเป็นโครงการศึกษาต่อเนื่องสำหรับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน เพื่อให้กรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบันได้รับความรู้ที่ทันสมัย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาให้การรับรองโครงการวิจัยในคน และเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านจริยธรรมการวิจัยในคน ในลักษณะ “round table discussion” นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการแก่กรรมการจริยธรรมฯ แล้วยังเป็นประโยชน์ในแง่ความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบันต่างๆ ในการระดมความคิดเพื่อวางแนวทางการดำเนินงานด้านจริยธรรมการวิจัยในคนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นประโยชน์ในการพิจารณาโครงการวิจัยร่วมหลายสถาบัน (multicenter study) และเป็นรากฐานในการเชื่อมโยงสำรวจเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานของแต่ละสถาบันอย่างกัลยาณมิตร การกำหนดการจัดกิจกรรมจะหมุนเวียนกันในระหว่างสถาบันตามความสมัครใจ และตามช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดจัดขึ้นไม่น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี กำหนดการจัดในครั้งต่อไปคือวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2549 เวลา 13.00-15.00 น. โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราช-พยาบาล รับเป็นผู้จัด ณ.ห้องประชุม 1037 ตึกอตุลยเดชวิกรม ชั้น 10 โดยจะเชิญผู้แทนจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนจากสถาบันอื่นเพิ่มเติมได้แก่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนรายละเอียดเนื้อหาของการประชุมจะนำลงในสารชมรมฉบับหน้าครับ

**รายงานการเข้าร่วม
ประชุมเวทีภาคีพัฒนาชีวจริยธรรมกับการวิจัยวิทยาศาสตร์
การแพทย์สมัยใหม่ในสังคมไทย
“แง่มุมทางกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเซลล์ต้นกำเนิด”
วันที่ 30 พฤษภาคม 2549
ณ ห้องภาณูรังษี เอ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ
จัดโดย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ**

สรุปโดย รศ. พญ. สุพัตรา ศิริโชติยะกุล คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในการประชุม มีผู้เข้าการอภิปราย รวมทั้งนักวิจัย กรรมการจริย-
ธรรมการวิจัย นักกฎหมาย ในส่วนของ ferccit มี ศ.พญ.ธาดา
สืบลินวงศ์ เข้าร่วมประชุม และยังมี ศ.นพ.เอนก อารีพรอด ศ.นพ.
ประมวล วิรุฒมเสน รศ.โสภิต ธรรมอารี รศ.พ.อ. พญ. อาภรณ์ภิมย์
เกตุปัญญา เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ในภาคเช้าได้มีการบรรยายใน
หัวข้อ “การได้มาของเซลล์ต้นกำเนิด” โดย รศ. นพ. สมชาย สุวจนกรณ์
ได้กล่าวถึง stem cell คือ อะไร และชนิดของ stem cell ซึ่งแบ่งเป็น
2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ Somatic stem cell และ Embryonic stem cell ซึ่ง
Somatic stem cell ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไรนัก แต่ Embryonic stem
cell ยังมีปัญหาถกเถียงกันค่อนข้างมากทั้งในแง่กฎหมายและ
จริยธรรม เกี่ยวกับการได้มาและการนำไปใช้

การบรรยาย “การใช้ประโยชน์จากเซลล์ต้นกำเนิด” โดย ศ. นพ.
สุรพล อิศโรกรศีล ที่เป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลายคือการใช้เซลล์
ต้นกำเนิดจาก ไชกระดุกในการปลูกถ่ายไขกระดูกเพื่อรักษาโรคเลือด
ชนิดต่างๆ สำหรับการใช้เซลล์ต้นกำเนิดอื่น (Somatic/Embryonic
stem cell) ยังอยู่ในเชิงวิจัย เช่น การใช้ รักษาโรคหัวใจ โรคทางระบบ
ประสาท นอกจากนี้ยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่า สารใดหรือ gene
ใดทำหน้าที่ควบคุมให้ stem cell เปลี่ยนเป็นเซลล์ที่เราต้องการได้

ในช่วงอภิปราย มีผู้เข้าร่วมประชุมท่านหนึ่งให้ความเห็นว่าการที่
งานวิจัยเกี่ยวกับ stem cell ไม่มีความก้าวหน้าในประเทศไทย
เนื่องจากถูกขัดขวางจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย ซึ่งได้มีผู้เข้าร่วม
ประชุมอีกท่านได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาและความก้าวหน้าทาง
ด้าน วิทยาศาสตร์ควรจะดำเนินควบคู่ไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนา
ทางด้านสังคมและจริยธรรม

ในช่วงบ่าย เป็นการอภิปราย “ปัญหากฎหมายและจริยธรรมที่
เกิดจากการใช้เซลล์ต้นกำเนิด” โดยวิทยากรหลายท่าน ได้มีการนำ
“ร่าง” พ.ร.บ. การคุ้มครองเด็กโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์
ทางการแพทย์ ขึ้นมาอภิปราย พบว่าร่างดังกล่าวมีหลายประเด็นที่ยัง
เป็นที่ถกเถียง จึงมีข้อสรุปว่า ขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมหรือผู้เกี่ยวข้องทาง
ด้านนี้ทำหน้าที่สื่อเป็นข้อคิดเห็นส่งไปยังผู้ร่าง พ.ร.บ. นี้ เพื่อจะนำไป
พิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ชาวประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิกชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย
ที่เคารพ หากสมาชิกท่านใดมีบทความที่ประสงค์จะเผยแพร่ให้เพื่อน
สมาชิกได้รับรู้ หรือมีข่าวใดต้องการจะประชาสัมพันธ์ สามารถส่งมาได้
ที่ e-mail address นี้ครับ sthpanich@hotmail.com หรือส่งมาได้ทั้ง

พ.อ. ผศ. สุธี พานิชกุล
ภาควิชาเวชศาสตร์ทหารและชุมชน
วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
315 ถนน ราชวิถี เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

ในส่วนขอบทความ จะมีค่าตอบแทนเล็กๆ ให้และจะเป็น
ประโยชน์ต่อสมาชิกของชมรมฯครับ เปิดรับเต็มที่และตลอดเวลา
ขอกราบขอบพระคุณครับ

ภาพบรรยากาศในการประชุม เรื่อง วัน เวลา สถานที่

ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ.พระราม 4 เขตปทุมวัน 10330

กรุณาส่ง
